

**Динаміка поширеності склероми в Україні
за даними Українського склеромного центру (м.Вінниця)**

Кіщук В.В., Дерепка К.П., Барціховський А.І., Пеньковий В.І.,
Дмитренко І.В., Величко В.М., Дерепка В.К.

Вінницький національний медичний університет ім.М.І.Пирогова (ректор - чл.-кор. АМН
України, проф.В.М.Мороз; зав.кафедри ЛОР-хвороб - д.м.н., проф.В.В.Кіщук),
Вінницька обласна клінічна лікарня ім.М.І.Пирогова (головний лікар – к.м.н., доцент
П.М.Гунько)

Згідно даних електронної бібліотеки PubMed в публікаціях із США, Франції повідомляється про збільшення кількості спостережень хворих на склерому, в основному за рахунок осіб з несприятливим її перебігом, що емігрували з інших країн [7, 8]. Продовжуються публікації повідомлень про хворих з несприятливим перебігом склероми в Малі [10], Чилі [11], Китаї [15], Польщі [13], Індії [14], Марокко [9], Саудівській Аравії і Бахраїні [5], Тунісі [6], Бразилії [12] та в інших країнах світу.

Безсумнівно, під впливом різноманітних чинників (економічних, демографічних, медичних), поширеність склероми в Україні за останні десятиліття змінилась. Тому, **метою** нашого дослідження було вивчення динаміки поширеності склероми в Україні за минулі десятиліття за матеріалами аналізу історій стаціонарних хворих Українського склеромного центру (Вінниця).

За минулі 10 років (2000-9 гг) в Українському склеромного центру, створеному в 1980 році на базі Вінницької обласної клінічної лікарні ім.М.І.Пирогова, спостерігалось 634 госпіталізації хворих на склерому. Серед них - 610 з областей України, 17 - з Автономної республіки Крим (2,7 %), 24 (3,8 %) - з сусідніх країн (Молдова, Росія). Найбільше хворих було з Вінницької (27,6 %), Київської (10,3 %), Хмельницької (7,7 %) і Житомирської (7,4 %) областей. Декілька менше госпіталізацій виявлено з Херсонської (4,9 %), Полтавської (4,3 %), Дніпропетровської (3,9 %), Донецької (3,8 %), Рівненської (3,8 %), Львівської (3,6 %), Черкаської (3,5 %) і Івано-Франківської (2,7 %) областей. Поодинокі склеромні хворі госпіталізувалися з Луганської (1,6 %), Чернігівської (1,6 %), Сумської (1,4 %), Запорізької (0,9 %), Закарпатської (0,9 %), Тернопільської (0,8 %), Волинської (0,5 %), Кіровоградської (0,5 %), Харківської (0,5 %) і Чернівецької (0,3 %) областей.

Слід зазначити, що на стаціонарне лікування перш за все зверталися хворі з несприятливим перебігом склероми, що викликають стійкі стенози носа, носоглотки, гортаноглотки, гортані, трахеї або головних бронхів, що часто загрожують життю. Такі особливості перебігу склеромної інфекції зумовлюють необхідність повторних госпіталізацій, іноді декількох протягом року. Тому, з 634 госпіталізованих хворих 119 (62,9%) лікувались неодноразово впро-

довж вказаного періоду. В деяких випадках (наприклад поєднання активного інфільтративного процесу зі стенозуванням нижніх дихальних шляхів і полівалентною медикаментозною алергією) виникала необхідність до 16 госпіталізацій за 10 років (0,5% від загальної кількості пролікованих хворих). Троє хворих потребували госпіталізації 14 разів (1,6%), один пацієнт був госпіталізований 11 разів (0,5%). Решта хворих потребувала госпіталізації менше 1 разу на рік, а деякі проходили лікування 1 раз в 10 років. Так, двоє хворих (1,1%) щорічно проходили курс лікування впродовж 10 років, 12 хворих (6,3%) лікувалися 9 разів, 8 хворих (4,2%) - 8 разів, 4 (2,1%) - 7 разів, 9 (4,8%) - 6 разів, 11 (5,8%) - 5 разів. Чотири рази впродовж 10 років лікувалися 11 хворих (5,8%). Серед хворих, що залишилися, 70 хворих (37,0%) були госпіталізовані всього 1 раз за 10 років, 31 хворий (16,4%) - двічі за 10 років, 23 пацієнти (12,2%) - госпіталізувалися тричі.

Звичайно, кількість хворих на склерому в регіоні перевищує кількість госпіталізацій. Тому, з метою оцінки поширеності склерому раціонально скористатися науково обгрунтованими тенденціями, виявленими під час експедиційних досліджень. Так, Мінськими мікробіологами - А.П.Красильниковим, Н.Ю.Клявзуніком, Н.А.Ізраїтеlem і І.А.Криловим (1966), Львівськими дослідниками - Р.А.Барияком, К.Н.Кириловою, Н.А.Сахелашвілі (1966), а також Закарпатськими вченими - В.В.Петрецьким і В.С.Петрус (1968), визначено, що кількість хворих на склерому перевищує кількість хворих, що знаходились на диспансерному обліку, і тим більше, проходили стаціонарне лікування - в 3,2, 3,8 і 5,0 разів відповідно.

Тому з урахуванням можливих коливань вказаної тенденції кількість хворих на склерому в Україні на теперішній час може коливатись в межах 605-945. Зважаючи на дані Вінницьких оториноларингологів - К.П.Дерепи, В.Н.Величко і В.К.Дерепи (1983), які за даними Українського склеромного центру зареєстрували 2188 хворих на склерому за попередні десятиліття можна вважати, що кількість хворих на склерому в Україні за вказаний період знизилась дещо більш, ніж в 2 рази.

Таким чином, не зважаючи на зменшення кількості клінічних спостережень хворих на склерому в Україні, слід продовжувати наукові дослідження з метою покращення ранньої діагностики і лікування цього небезпечного для життя захворювання, що супроводжується утворенням стійких рубцевих стенозів дихальних шляхів.

Література

1. Барияк Р.А., Кирилова К.Н., Сахелашвілі Н.А. Клиническая картина склеромы по материалам экспедиции // ЖУНГБ.- 1966.- №26(6).- С.49-54
2. Дерепи К.П., Величко В.Н., Дерепи В.К. Особенности географического распространения склеромы на Украине // ЖУНГБ.- 1983.- №3.- С.62-5.

3. Красильников А.П., Клявзуник Н.Ю., Израитель Н.А., Крылов И.А. Имунные сдвиги у лиц из склеромных очагов и заболеваемость склеромой // Журн. Микробиол. Эпидемиол. Иммунол.- 1966.- №43(8).- С.116-21.
4. Петрецкий В.В., Петрус В.С. Распространение склеромы дыхательных путей в Закарпатье // ЖУНГБ.- 1968.- №28(3).- С.67-9.
5. Abalkhail A, Satti MB, Uthman MA, Al Hilli F, Darwish A, Satir A. Rhinoscleroma: a clinicopathological study from the Gulf region // Singapore Med. J.- 2007 (Feb); 48(2):148-51.
6. Ben Gamra O, Zribi S, Hriga I, Chiraz, Mbarek, El Khedim A. Rhinoscleroma // Tunis Med.- 2006 (Dec); 84(12):833-6.
7. Chan TV, Spiegel JH. Klebsiella rhinoscleromatis of the membranous nasal septum // J. Laryngol. Otol.- 2007 (Oct); 121(10):998-1002.
8. De Pontual L, Ovetchkine P, Rodriguez D, Grant A, Puel A, Bustamante J, Plancoulaine S, Yona L, Lienhart PY, Dehesdin D, Huerre M, Tournebize R, Sansonetti P, Abel L, Casanova JL. Rhinoscleroma: a French national retrospective study of epidemiological and clinical features // Clin. Infect. Dis.- 2008(Dec).- 1;47(11):1396-402.
9. Herrak L, Maslout A, Benosmane A. Tracheal scleroma and rhinoscleroma: a case report // Rev. Pneumol. Clin.- 2007 (Apr); 63(2):115-8.
10. Keita M, Kampo MI, Timbo S, Traoré C, Diallo M, Doumbia-Singaré K, Ag Mohamed A. Morbidity of the tumours of the sphere head and neck in Bamako // Mali Med.- 2009; 24(3):1-6.
11. Mucoz-Saavedra D, Olavarrúa-Leiva C. Laryngeal stenosis as late manifestation of rhinoscleroma. Case report // Acta Otorrinolaringol. Esp. 2010 (Jan 19).
12. Simons ME, Granato L, Oliveira RC, Alcantara MP. Rhinoscleroma: case report // Braz. J. Otorhinolaryngol.- 2006 (Jul-Aug); 72(4):568-71.
13. Szyfter W, Wierzbička M, Gawecki W, Popko M, Leszczyńska M, Balcerowiak A. The reasons of laryngo-tracheal stenosis: a review of literature and analysis of 124 patients // Otolaryngol. Pol.- 2009 (Jul-Aug); 63(4):338-42.
14. Zafar U, Khan N, Afroz N, Hasan SA. Clinicopathological study of non-neoplastic lesions of nasal cavity and paranasal sinuses // Indian J. Pathol. Microbiol.- 2008 (Jan-Mar); 51(1):26-9.
15. Zhong Q, Huang Z, Guo W, Zhang S, Ge W. Rhinoscleroma: Case Report // Am. J. Otolaryngol.- 2009 (Jun) 23.

Резюме. У публікації описано динаміку поширеності склероми в Україні за даними Українського склеромного центру (м.Вінниця). Клініко-епідеміологічними дослідженнями доводиться зменшення поширеності склероми за минулі десятиліття в Україні децю більш ніж в 2 рази.

Ключові слова: Склерома, Україна

Резюме. В публикации описано динамику распространенности склеромы в Украине за данными Украинского склеромного центра (г.Винница). Клинико-эпидемиологическими исследованиями подтверждается уменьшения распространенности склеромы за прошедшие десятилетия в Украине несколько более чем в 2 раза.

Ключевые слова: Склерома, Украина

Summary. Dynamics popularity of the scleroma in Ukraine was described according Ukrainian scleromatic center (t.Vinnitsa) database. Clinico-epidemiological investigations confirmed popularity decreasing more than 2 times in previous several decades.

Key words: Scleroma, Ukraine